

Laimes bērni

Luīze Pastore

Ilustratore **Evija Pintāne**

Liels un mazs, 2021

ISBN: 978-9934-574-71-9

Sinopse

Autore savam apjomīgajam prozas darbam izvēlējusies zīmīgu apakšvirsrakstu: pēc patiesiem notikumiem izdomāts stāsts. Grāmatas pamatā ir leģendārā latviešu ceļotāja un pētnieka Aleksandra Laimes (1911–1994) biogrāfijas fakti, kas atspoguļoti vairākos dokumentālos darbos – Andra Stavro grāmatā „Aleksandrs Laime un viņa zelta upe” (1999), Vladislava Ščepina filmā pēc Valda Ābola scenārija „Aleksandrs Laime un Anhela ūdenskrituma dimanti” (2011) – un dažādās citās publikācijās. Kā Venecuēlas nacionālā slavenība Laime 1965. gadā tika „izstādīts” Pasaulē izstādē Ņujorkā, kur viņš ar papagaili uz pleca stāvējis pie Anhela ūdenskrituma maketa un mācījis publikai skalot zeltu un meklēt dimantus. Trīsdesmit gadus dzīvodams kā vientuļnieks Orhideju salā palmu būdā pie Velna kalna, Laime biedrojās ar indiāņiem, nodarbojās ar tūrisma veicināšanu, palīdzēja zinātniskām ekspedīcijām un sniedza intervijas dažādu valstu žurnālistiem, aprakstīdams savus pieredzējumus un atklājumus grūti sasniedzamajos kalnos, kas glabā aizvēsturiskas un pavisam mistiskas būtnes un dārgumus – un neviens nespēja saprast, kur ir realitātes un eksotiskā latvieša fantāzijas robeža. Uz šīs robežas tad arī atrodas Luīzes Pastores grāmata – brīvs lidojums pār Laimes dzīvi un Venecuēlas džungļiem, veidojot aizraujošu piedzīvojumu stāstu, kurā galvenais ir nevis atbilstība kādiem faktiem, kuru patiesums tik un tā ir lielākoties nepierādāms, jo par Laimes dzīvi ir ļoti maz pārbaudāmu ziņu, bet gan idejas par cilvēka spēju sadzīvot ar džungļiem, par mantkārības postošajām sekām, par ticību neticamā iespējamībai.

Stāsta galvenie varoņi ir abi Laimes bērni – meitene, iesaukta par Krītiņu, un viņas jaunākais brālītis, kā arī zviedru žurnāliste Līse, kas ieradusies, lai atklātu un aprakstītu Laimes noslēpumus. Laime pats uzaicinājis pie sevis žurnālistus, lai kopīgā ekspedīcijā atklātu pasaulei Velna kalna noslēpumus, taču cinisms un pragmatisms, ar kuru atbraucēji skatās uz šo brīnumaino pasauli, kurā viņus interesē tikai iespēja tikt pie bagātības, liek viņam mainīt domas. Laime pamet Orhideju salu viens, bet viņam pa pēdām kopā ar saviem draugiem – indiāņu bērniem dodas Krītiņš ar brālīti un uzstājīgā zviedru reportiere, kam bērni māca pielāgoties džungļu likumiem. Taču viņai nākas pārslimot arī zelta drudzi – mantkārības kārdinājumu. „Laimes likumi”, ko tēvs mācījis bērniem, ved viņus cauri dažādām džungļu briesmām, bet, kad viņi sasnieguši kalna virsotni, spējuši ceļot laikā, iegāzušies bezdibēnī un savām acīm ieraudzījuši neticamo mazo zelta cilvēciņu pasauli, kuru Laime nolēmis tomēr pasargāt un neatdot reālās pasaules saplosīšanai, tad iemācās arī desmito, beidzamo, zelta likumu: „Dažreiz vajag aizmirst visus likumus, aizmirst visu, ko jūs zināt, un vienkārši – piedzīvot.”

Grāmata piemērota vidējā skolas vecuma bērniem, sākot no 9 gadu vecuma.

Noskaties īsu video par grāmatu [šeit!](#)

Par autoriem:

Bērnu rakstniece **Luīze Pastore** (1986) studējusi Latvijas Kultūras akadēmijā, radošo rakstīšanu apgūvusi „Literārās akadēmijas” Prozas meistardarbnīcā (2010), debitējusi ar grāmatu „Stāsts par Pakaļasti tiem, kas vēl aug” (Zvaigzne ABC, 2008). Literatūras gada balvu ieguva viņas „Maskačkas stāsts” (Neputns, 2013), pēc kura motīviem 2019. gadā studijā *Atom Art* iznākusi pilnmetrāžas animācijas filma „Jēkabs, Mimmi un runājošie suņi”. 2018. gadā grāmata izdota angļu valodā ar nosaukumu *Dog Town* un britu žurnāls *The Guardian* to iekļāvis gada labāko jauno bērnu grāmatu izlasē, ko veidojusi Lielbritānijas Grāmatizdevēju asociācija sadarbībā ar Grāmattirgotāju asociāciju. Lielu atzinību guvusi Luīzes sarakstītā un Elīnas Brasliņas ilustrētā grāmatu sērija „Mākslas detektīvi”, kuru kopš 2015. gada izdod apgāds „Neputns” – šo grāmatu sižeti veidoti pēc Latvijas mākslas vēsturē pazīstamu mākslas darbu motīviem. Sērijas grāmata „Svešinieka atnākšana” saņēma Literatūras gada balvu, bet „Pazudušais pērtiķis” un „Neredzamais cilvēks” – Starptautisko Jāņa Baltvilka balvu bērnu literatūrā. Luīzes Pastores darbi tulkoti arī franču un igauņu valodā.

Autore vada radošās rakstniecības meistarklases bērniem no 6 līdz 12 gadu vecumam Latvijas skolās un bibliotēkās. Sērijas „Mākslas detektīvi” ietvaro viņa izstrādājusi „Detektīvkarti” – izzinošu spēli jaunākā skolas vecuma bērniem Latvijas Nacionālā mākslas muzeja pastāvīgās kolekcijas izzināšanai.

Par sevi rakstniece stāsta: „Mani pirmie stāsti radās briesmīgas garlaicības dēļ. Man bija gadi astoņi, deviņi, un mamma lika strādāt – ravēt burkānus vai darīt kaut ko tikpat apnicīgu. Dieva tobrīd acīmredzot nebija mājās, jo viņš nedzirdēja manas lūgšanas pēc negaidīta lietus mākoņa skaidrās debesīs vai, vislabāk, dienām ilgas vētras, kas atceltu ravēšanas pienākumus. Es biju spiesta izdomāt, kā padarīt strādāšanu aizraujošāku. Tā es izdomāju stāstus. Kad vega bija galā, gāju stāstu pierakstīt saņurcītā rūtiņu burtnīcā. Pēc tam devos ravēt nākamo vagu. Nekas nav mainījies arī šobrīd – es rakstu, lai padarītu dzīvi aizraujošāku. Es varu pamēģināt to, ko dzīvē nekad nevarētu. Pamēģināt, kā ir būt par puiku. Kuģot pa applūdušu Brīvības ielu. Satikt runājošus suņus. Venecuēlas džungļos uzveikt vienacainu anakondu. Nokļūt otrpus gleznām – mākslas pasaulē. Grāmatās viss ir iespējams!”

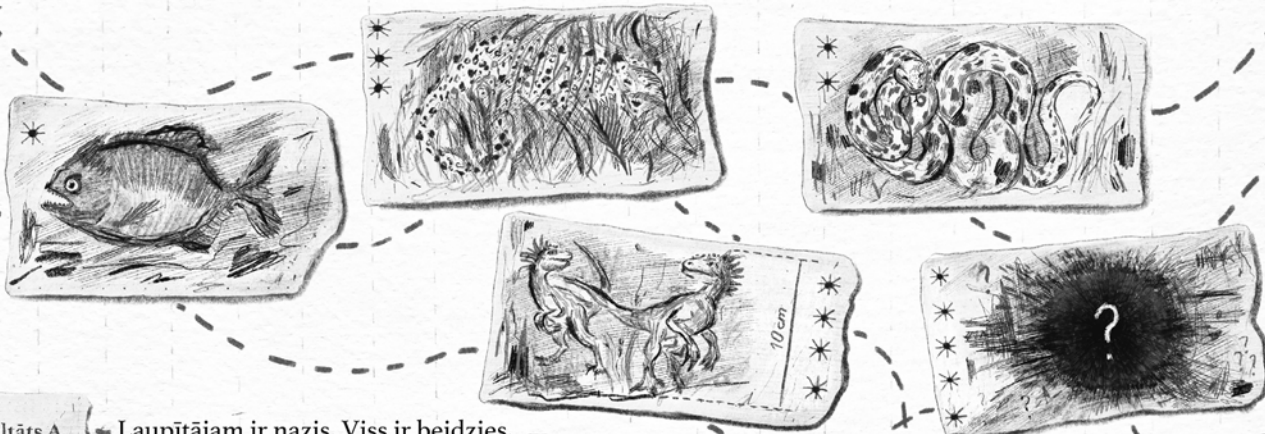

Evija Pintāne (1985) savu talantu izpauž plašā mākslas nozaru laukā – viņa ir scenogrāfe, kas regulāri sadarbojas ar Latvijas teātriem, grafiķe, grāmatu dizainere un ilustratore. Māksliniece nāk no Talsiem, Rīgas Lietišķās mākslas vidusskolā apgūvusi vides dizainu, Latvijas Mākslas akadēmijā mācījusies audiovizuālās mākslas nodaļā, kur viņas profesors un mentors bijis Andris Freibergs. Izstāžu zālē „Arsenāls” Andra Freiberga personālizstādes ietvaros Evija Pintāne vadījusi darbnīcu 6–10 gadus veciem bērniem, mācot viņiem „domāšanu telpā”. Pintānes darbiem grāmatu grafikā raksturīga poētiska, liega brīvība, kuru cieši kopā satur rūpīgi pārdomāti saturiski un konstruktīvi pamati. 2019. gadā viņas veidotais grafiskais noformējums Toma Treiberga dzejas krājumam atzīts par skaistāko grāmatu konkursa „Zelta ābele” dzejas grāmatu kategorijā. Māksliniece bieži pievēršas dabas norišu vērošanai, dabas valodas atkodēšanai, dodas izaicinošos ceļojumos. Intervijā „Latvijas Avīzei” Evija, kas Nepālā pievarējusi kāpienu 5000 metru augstumā, saka: „Laikam jau man patīk grūtības, esmu tāda kalnā kāpēja.” Evija veido arī ceļojumu piezīmes un skiču blokus. Šī mākslinieces pieredze un ceļotājas spītība lieti noderējusi, atainojot Aleksandra Laimes, viņa bērnu un žurnālistes Līses izjūtas, izaicinājumus un atklājēja garu. Te skičveidīgas ceļojuma piezīmes mijas ar dažādu artefaktu un priekšmetu attēliem un piezīmēm uz tiem, asprātīgiem zīmējumiem ogles un mīksta melna zīmuļa tehnikā. Līdzās – detalizētas reālistiskas ilustrācijas, ainavu fiksējumi. Ilustrācijas veido „kārtīgu piedzīvojumu grāmatu ar nejausībām, nekonekvencēm, pārsteigumiem”, kā to raksturojusi pati māksliniece.

IZDZĪVOŠANAS TESTS

Izej testu un noskaidro, vai tu dzungļos spēsi izdzīvot.

Iztēlojies, ka tava ģimene ir pārcēlusies uz dzīvi džungļos. Tavs tēvs te ir atradis slepenas vietas, kur viegli tikt pie zelta un dimantiem. Taču jums ir jādzīvo vienkāršā būdīnā apvidū, kur sastopamas piraijas*, anakondas**, jaguāri***, plaukstas izmēra dinosauri**** un “viņi”*****. Šodien tēvs sūta tevi džungļu izpētes ekspedīcijā, lai kādā alā atrastu “viņus” – kaut ko sensacionālu, kas jāatklāj tieši tev.

Rezultāts A – Laupītājam ir nazis. Viss ir beidzies.

Rezultāts B – Anakondas āda ir bieza kā gumijas riepa. Tev nepaveicās. Viss ir beidzies.

Rezultāts C – Džungļu upēs dzīvo piraijas. Tavas asinis tās pievilināja. Viss ir beidzies.

Rezultāts D – “Viņi”, gluži tāpat kā dzīvnieki, baidās no uguns. Tu esi viņus aizbaidījis. Vari gaidīt vēl dažas dienas, bet “viņi” tev vairs neparādīsies. Labāk izdomā, ko iesākt ar fotogrāfiju, kas ir tavā fotokamerā.

Rezultāts E – “Apsveicu!” čukst tavs tēvs. Tiklīdz tu aizvēri acis, ieelpoji un izelpoji, tavā priekšā atklājās “viņi”. Tev rodas jautājums – kas “viņi” ir? Aizver acis un iztēlojies. Ko tu ar šo atklājumu varētu iesākt? Un ko iesākt ar fotogrāfiju, kas ir tavā fotokamerā?

Rezultāts F – Tu esi izglābies no laupītāja nagiem, tomēr laupītājs šo fotogrāfiju publiskos visai pasaulei. Vai vari iedomāties, kas pēc tam notiks ar šo attālo džungļu nostūri?

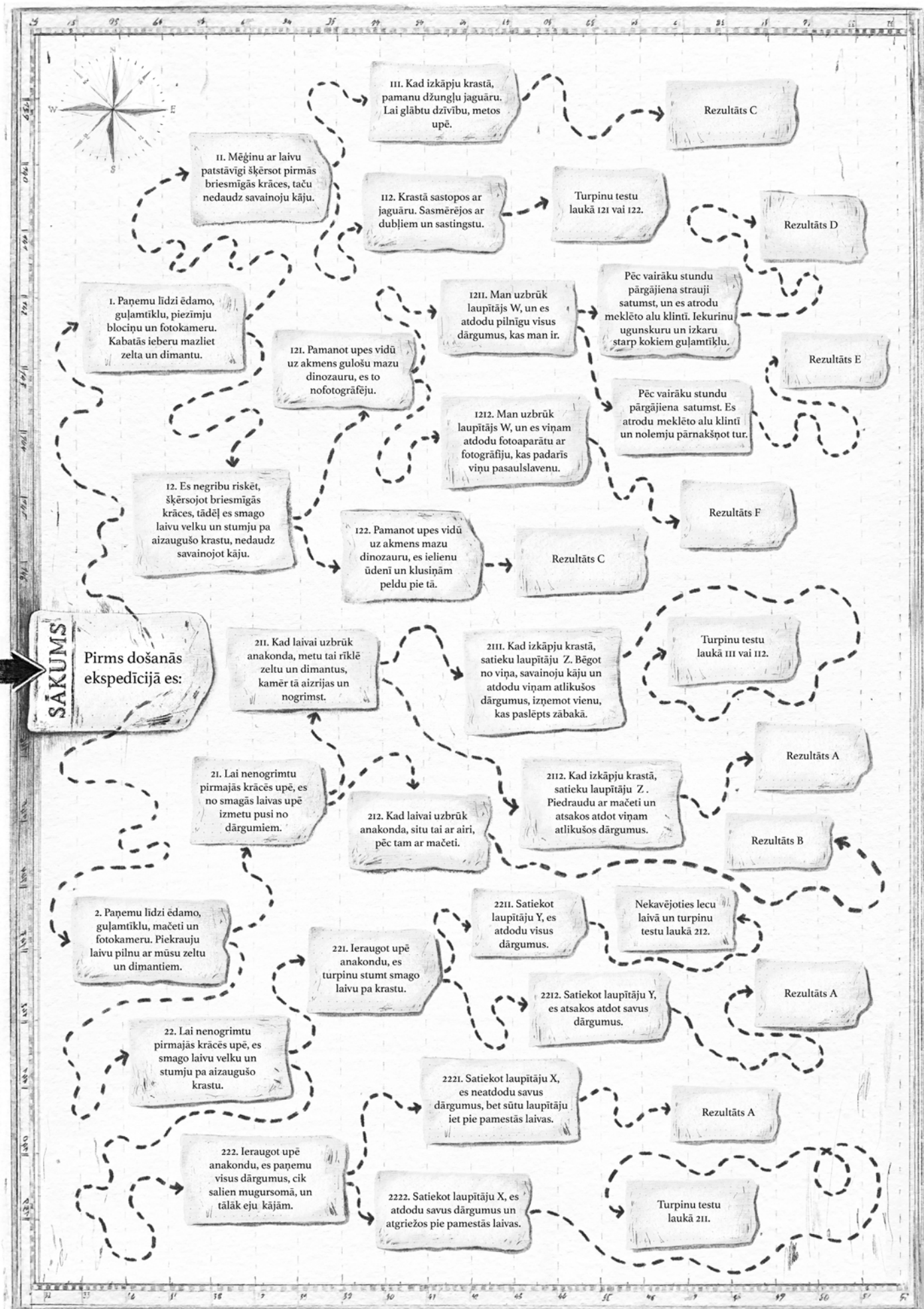
Aplūko Laimes zelta likumus grāmatas “Laimes bērni” 172. – 173.lpp.! Kurš no šiem likumiem tev būtu palīdzējis džungļu izdzīvošanas testā?

Ieraksti to šeit:

Ja testa rezultāts tevi neapmierina, rūpīgi pārlasi Laimes zelta likumus un izmēģini savu laimi Izdzīvošanas testā vēlreiz!

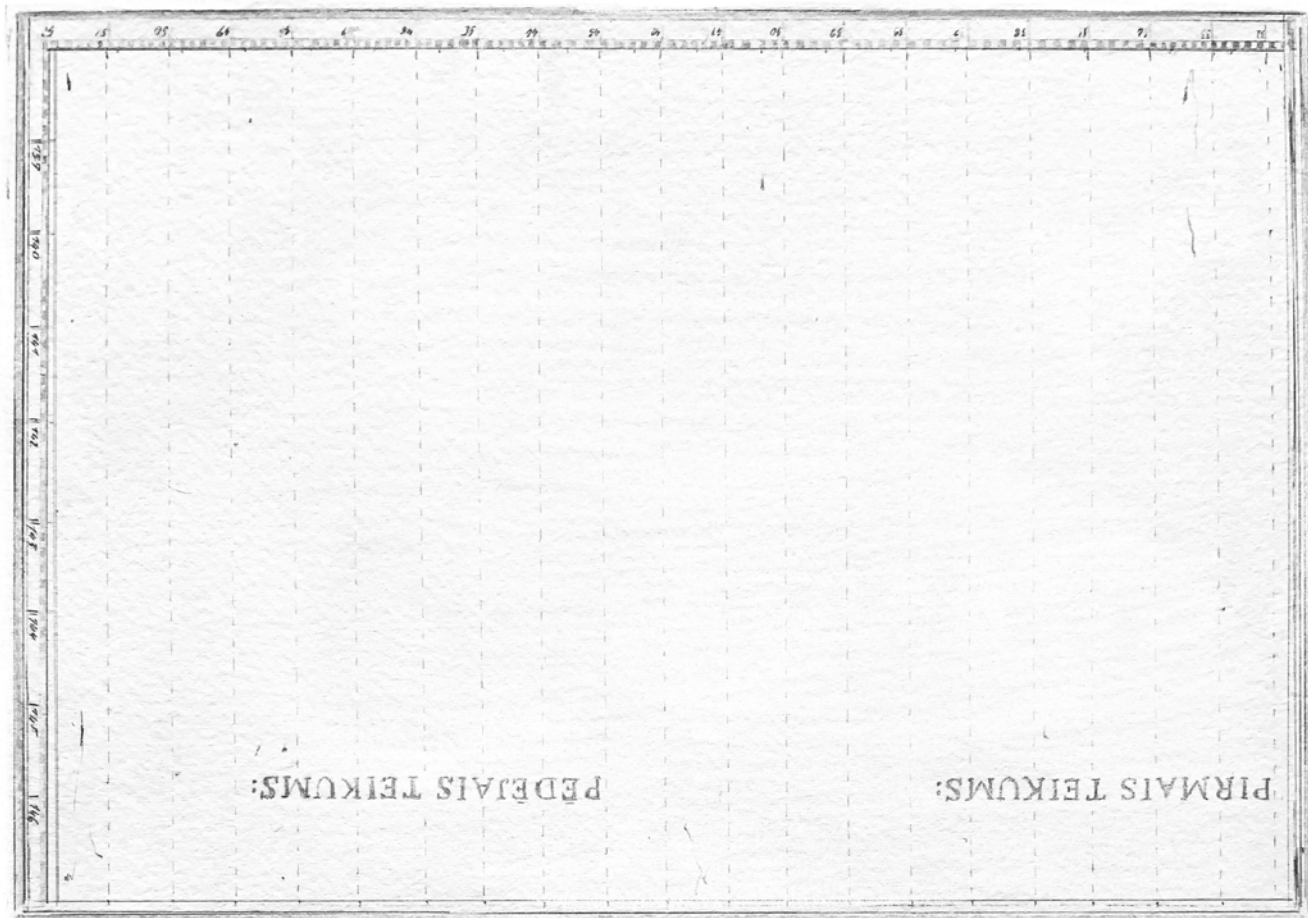
Pārdomājot savas izvēles testā, radi savu izdzīvošanas stāsta uzmetumu. Kāds būtu tava stāsta nosaukums, pirmais teikums un pēdējais teikums?

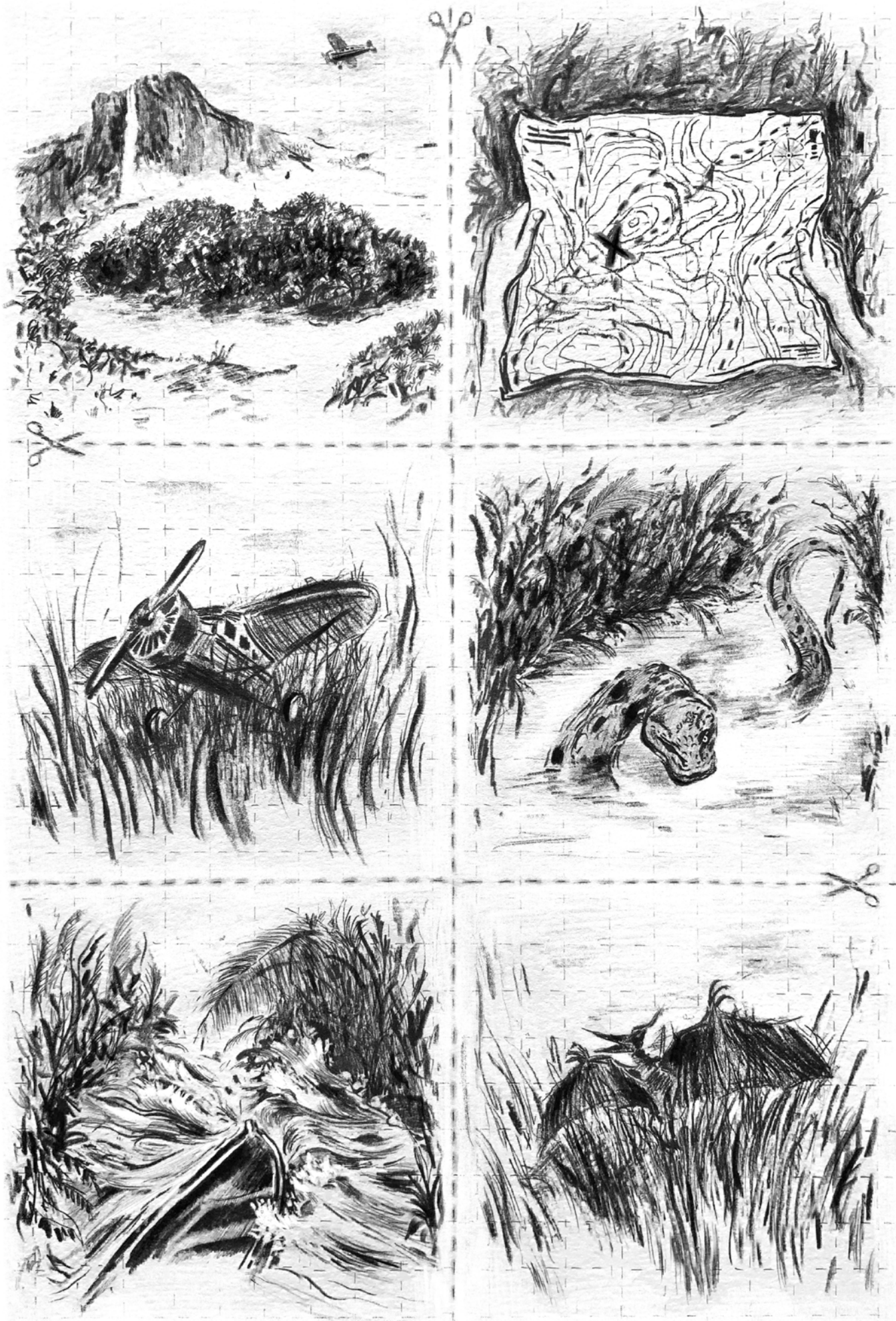

Radošais uzdevums „STĀSTU STĀSTS”

Izveido savu izdzīvošanas stāstu, izmantojot 6 piedāvātās ilustrāciju kartītes, izdomā stāsta nosaukumu, pirmo un pēdējo teikumu!

Uzdevums „TELEGRAMMA”

SALIEC TELEGRAMMAS TEKSTĀ TRŪKSTOŠĀS PIETURZĪMES!

Uzdevums „MANI LIKUMI”

Pārdomā savu pieredzi un noformulē savus personiskos 3–5 izdzīvošanas un laimīgas dzīves likumus:

- skolā;
- ģimenē;
- svešā vidē.

Pētniecisks uzdevums „VĀRDU KOLEKCIJA”

- Kurus no šiem 50 vārdiem tu jau zināji un kurus uzzināji, lasot šo grāmatu?
- Saskaiti, cik jaunu vārdu nākuši klāt tavā vārdu kolekcijā!
- Pārbaudi, vai pareizi saproti vārdu nozīmi, izmanto www.tezaurs.lv, jautā pieaugušajiem!
- Atzīmē, kuri no šiem vārdiem ir svešvārdi!
- Kuru no šiem vārdiem izdomājusi rakstniece pati?
- Pamēģini pats izdomāt kādu jaunu vārdu un izskaidro tā nozīmi!

telegramma
vīzdegunradži
pemoņi
pīrsings
blefot
lietusmežs
jaguārs
orhideja
spoguļkamera
pekari

guļamtīkls
kvarcs
anakonda
šļaugans
apskaidrots
sirsniņmājiņa
ekvinokcija
cukurniedre
purpurkrāsa
sasuka

sarūmēties
terīne
kuriara
embrioloģija
klumpāt
zirgspēks
kalibrs
intuīcija
zvārīgs
piraija

papaija
tīrradnis
kariess
tapirs
centrifūga
desot
harpija
redzoklis
Mauglis
lakrica

satrupis
pesteļi
lagūna
iztūcīties
zemzeme
dulķis
krāteris
levitēt
deniņi
saulstāvji

Pētniecisks darbs „LASĪTĀJA DIENASGRĀMATA”

Lapu iekārto šādi.

Teikumi	Komentāri

Kreisajā pusē precīzi noraksti vienu vai vairākus teikumus no grāmatas. Izraksti to, kas visvairāk:

- pārsteidza,
- atgādināja personisko pieredzi,
- sajūsmināja,
- pārsteidza,
- kaitināja,
- pārlicināja.